

T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI

2023-2025

KAYIT DIŞI EKONOMİYLE **MÜCADELE** EYLEM PLANI

RİSK ANALİZİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK

Recep Tayyip ERDOĞAN | Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

Dr. Nureddin NEBATİ | Hazine ve Maliye Bakanı

Bakan Sunuşu	1
Giriş	2
Kayıt Dışı Ekonomiye Küresel Bakış	3
Türkiye'de Eylem Planları Kapsamında Kayıtlı Ekonomi	4
Koordinatör ve İlgili Kurum/Kuruluşlar	6
2023-2025 Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Eylem Planı	9

KISALTMALAR

BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BKM	Bankalararası Kart Merkezi
BTGM	Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü
BTK	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
ÇKS	Çiftçi Kayıt Sistemi
DERİN	Defter Risk İncelemesi
E-SGK	Elektronik Sosyal Güvenlik Kurumu
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
FAST TR	Fonların Anlık ve Sürekli Transferi Türkiye
GİB	Gelir İdaresi Başkanlığı
GSYH	Gayrisafi Yurt İçi Hasıla
HKS	Hal Kayıt Sistemi
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KİK	Kamu İhale Kurumu
KOM	Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Başkanlığı
KOOPBİS	Kooperatif Bilgi Sistemi
MASAK	Mali Suçları Araştırma Kurulu
RAGM	Risk Analizi Genel Müdürlüğü
RTÜK	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
TADB	Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TEHAKSİS	Telif Hakları Otomasyon Sistemi
TESK	Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu
TKBB	Türkiye Katılım Bankaları Birliği
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TÖDEB	Türkiye Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşları Birliği
TRT	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜRMOB	Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
ÜTS	Ürün Takip Sistemi
VDK	Vergi Denetim Kurulu

BAKAN SUNUŞU

Günümüzde, kayıt dışılık gelişmişlik düzeylerinden bağımsız olarak ülkelerin kapsamlı mücadele yürüttüğü ve karşı strateji geliştirdiği en önemli gündem maddelerinden biridir. Kayıt dışılık, kavram itibarıyla ele alınması ve tanımlanması güç bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple, yapılan tanımlamalar kayıt dışı ekonomiye hangi açıdan bakıldığına göre değişiklik göstermektedir. Bu yaklaşım çerçevesinde kayıt dışı ekonomiyi en yalın ifadeyle; “kamu otoritesinden gizlenen, resmi kayıtlara kısmen veya tamamen geçirilmeyen ya da geçirilemeyen ve bu nedenle denetlenemeyen faaliyetler bütünü” olarak tanımlamak mümkündür.

Resmi istatistik ve hesaplamalarda dikkate alınamayan kayıt dışı faaliyetler, ekonomik verilerin gerçeği yansıtmamasına ve bu verilere göre uygulanacak iktisadi ve mali politikalardan beklenen sonuçların gerçekleşmemesine neden olmaktadır.

Kayıt dışı ekonomi, vergi gelirlerini aşındırmanın yanı sıra, vergisel yükümlülüklerini yerine getiren mükelleflerle getirmeyenler arasında vergi yükünün adil dağılımını olumsuz etkilemekte ve gelir dağılımında adaletin bozulmasına yol açmaktadır. Ayrıca, kayıt dışı ekonominin varlığı rekabetçi düzenden beklenen olumlu sonuçların elde edilmesini ve ekonominin potansiyel verimliliğine ulaşmasını engelleyerek ülkelerin büyüme performansını olumsuz yönde etkilemektedir.

Kayıt dışı ekonomik faaliyetleri kayıt altına alarak rekabet gücünü artırmak, vergi kaybının önüne geçerek sürdürülebilir büyüme ile ekonomik istikrarı hakim kılmak ve toplumsal gelir dağılımını daha adaletli bir yapıya kavuşturmak amacıyla kayıt dışı ekonomiyle mücadelemize kararlılıkla devam etmekte ve gerekli adımları atmaktayız. Bu kapsamda, Türkiye Yüzyılı vizyonumuzda yer alan "Sürdürülebilirliğin Yüzyılı, Kalkınmanın Yüzyılı ve İstikrarın Yüzyılı" hedefleri doğrultusunda Bakanlığımız bünyesinde bulunan platform üzerinden vatandaşlarımızın yoğun katılımları, kurum ve kuruluşlarımızın desteğiyle Risk Analizi Genel Müdürlüğü sorumluluğunda yürütülen ve 2023-2025 dönemini kapsayan Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Eylem Planını yürürlüğe koymaktayız.

Eylem Planınının hazırlanması ve hayata geçirilmesinde katkılarını esirgemeyen değerli vatandaşlarımıza, gayretli ve özverili çalışmalarından dolayı ilgili tüm kurum ve kuruluşlarımıza, emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunuyorum.

Dr. Nureddin NEBATİ
Hazine ve Maliye Bakanı

1.GİRİŞ

Dünya ekonomisinde yaşanan gelişmelerle birlikte 21. yüzyılda önem kazanan ve tüm ülkelerin ortak sorunu haline gelen kayıt dışı ekonomi, birçok ülke ve kuruluş tarafından mücadele edilmesi gereken bir alan olarak görülmektedir. Doğası ve yapısı gereği net bir tanımlama yapılması zor olmakla birlikte gölge ekonomi, yer altı ekonomisi, gri ekonomi gibi terimlerle eş anlamlı kullanılan kayıt dışı ekonomi kavramı; resmi kayıtlarda yer almayan, yasal belgelere dayandırılmayan, yasal düzenlemeler çerçevesinde kontrolü yapılamayan ve milli gelir hesaplamalarına dâhil edilemeyen ekonomik işlem ve faaliyetlerin tamamı olarak tanımlanabilmektedir.

Kayıt dışı ekonomiyle etkin bir mücadele sağlanması için öncelikle bu kavramın oluşmasında etkili olan nedenlerin ve ekonomide yaratacağı sonuçların doğru bir şekilde anlaşılması ve yorumlanması gerekmektedir. Kayıt dışı ekonomi, çok yönlü bir olgu olması nedeniyle sosyal, hukuki, ahlaki, kültürel ve ekonomik faktörlerin tamamından etkilenecek artış veya azalış eğilimi göstermektedir. Özellikle ekonomik etmenlerin, toplumun tüm paydaşlarını kayıt dışı faaliyetlere yönlendirme konusunda daha fazla etkiye sahip olduğu görülmektedir.

Küresel ekonomideki dalgalanmalar, işsizlik, sosyal güvenliğe ve çalışma şartlarına ilişkin yükümlülükler kişilerin ve işletmelerin vergiden kaçınma veya vergi kaçırma eğilimlerini artırarak kayıt dışı ekonominin büyümesi sonucunu doğurmaktadır. Kayıt dışılığın ekonomide yarattığı tahribat; kamu gelirlerinde azalış, bu sebeple kamu hizmetlerinde yetersizlik ve vergi oranlarının artırılması veya yeni vergilerin ortaya çıkması ile piyasalardaki rekabet koşullarının bozulması gibi sonuçlar şeklinde gözlemlenebilmektedir.

Kayıt dışı ekonomiyle mücadele kapsamında pek çok farklı politika uygulanmakla beraber kayıtlı ekonomiye geçişin tek elden ve koordineli bir şekilde yürütülmesini sağlayan eylem planları mücadelenin etkinliğini artırmaktadır. Kayıt dışı ekonomiyle mücadele eylem planları, ülkedeki kayıt dışılığın tespit edilmesi ve önlenmesi amacıyla hazırlanan ve üç yıl içinde sonuçlandırılması öngörülen belgelerdir. Bu kapsamda, eylem planının başarıyla sonuçlanması amacıyla birden fazla kurum ve kuruluşa sorumluluk verilmesi, paydaş kuruluşlar arasında koordinasyon sağlanması önem arz etmektedir.

Ülkemizde de kayıtlı ekonominin payını artırmak amacıyla çeşitli politikalar uygulanmakla beraber kayıt dışı ekonomi, stratejik politika araçları kullanılarak mücadele edilmesi gereken bir alan olarak varlığını sürdürmektedir. Geçmiş yıllarda uygulanan eylem planlarında olduğu gibi 2023-2025 dönemi Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Eylem Planında da toplumsal refah düzeyinin artırılması ile birlikte adil gelir dağılımının ve ekonomik istikrarın sağlanması, diğer makroekonomik göstergelerin iyileşmesi yoluyla haksız rekabetin önlenmesi amaçlanmaktadır.

2.KAYIT DIŞI EKONOMİYE KÜRESEL BAKIŞ

KüreselleŐmenin artması ölkeleri ekonomik olarak birbirine bağlı hale getirmekte ve ekonomik sistemde deđiŐiklikler yaŐanmasına neden olmaktadır. Pek çok ölkede korumacı politikalar terk edilerek açık ekonomi politikaları uygulanmaya baŐlanmıŐtır. Bu bağlamda, ticaretin güçlendirilmesi ve kolaylaŐtırılması amacıyla yapılan uluslararası ticaret anlaşmalarının sayısı hızla artış göstermektedir. Bu gelişmeler ışığında dünya ticareti, 2008 küresel krizi ile COVID-19 pandemi dönemleri hariç her yıl büyümesini sürdürmektedir.

Ekonomilerde yaşanan hızlı büyüme, sosyo-ekonomik ve ekolojik değişimleri etkilemekle beraber tüketim alışkanlıkları, tasarruf eğilimleri ve ödeme yöntemlerinde de deđiŐiklikler meydana getirmektedir. Bu durum, dijitalleşme alanındaki gelişmeleri hızlandırarak küresel e-ticaret hacmini yıldan yıla artırmaktadır. Diğer taraftan, dijitalleşmeyle birlikte yeni meslek grupları ve iş alanları ortaya çıkarken bu gelişmeler yeni kayıt dışı faaliyetleri de beraberinde getirmektedir.

Bu gelişmeler kapsamında, ölkeler makroekonomik politikalar geliştirirken bir yandan da kayıt dışı ekonomiyle mücadeleye yönelik tedbirler almaktadır. Kayıt dışı ekonominin resmi ekonomi içerisindeki payı gelişmiş ölkelerde daha düşük seyretmekte ve daha kolay kontrol altına alınabilmektedir. Gelişmekte olan ölkelerde ise bu pay daha yüksek olduğu gibi kontrol altına alınması da güçleşmektedir. Kayıt dışı ekonomi oranlarına bakıldığında gelişmiş ölkelerde bu payın yüzde 15 civarında ve altında, gelişmekte olan ölkelerde ise yaklaşık yüzde 30 oranında olduğu tahmin edilmektedir.

Dünya Bankası'nın 2022 yılında kayıt dışı ekonomi ile ilgili yayınlamış olduğu raporda, ölkemizin de içinde yer aldığı gelişmekte olan ekonomilerin pandemi öncesi yirmi yıllık süreçte kayıt dışı ekonomi büyüklüklerini azalttıkları belirtilmektedir. Bununla birlikte 2010-2018 yılları arasında ortalama GSYH'lerin üçte birinin kayıt dışı ekonomik faaliyetlerden oluştuğu ifade edilmiştir. Yüksek kayıt dışı ekonomi oranının, iş gücü verimliliği ve vergi gelirleri üzerinde negatif etki yarattığı ve yoksullukla beraber gelir dağılımındaki eşitsizliği artırıcı etkiye sahip olduğu dile getirilmektedir.

Kayıt dışı ekonomiyle mücadelede ölkeler, politikalarını belirlerken kendi ekonomik, politik, kültürel ve sosyal yapıları gibi iç dinamiklerini esas alarak önlemler almaktadır. Ayrıca politikaların belirlenmesi sürecinde, ulusal etkenlerin yanı sıra uluslararası dinamiklerin de belirleyiciliği göz önünde bulundurulmaktadır.

3.TÜRKİYE’DE EYLEM PLANLARI KAPSAMINDA KAYITLI EKONOMİ

Kayıt dışı ekonominin ülke ekonomisi üzerindeki olumsuz etkileri dikkate alındığında bu alana yönelik mücadelede etkinliğin sağlanması için belirleyici unsurların doğru tespit edilmesi, buna uygun stratejilerin geliştirilmesi, teknik ve mevzuat altyapısının tamamlanması ve kurumlar arası mutabakatın sağlanması önem arz etmektedir.

Kayıt dışı ekonominin kontrol altına alınması; bütçe dengesinin sağlanması, mali uyumun artırılması ve maliye politikasının sürdürülebilirliği açısından önemli bir yere sahiptir. Ayrıca mali kayıtların doğruluğu, belge düzeninin sağlanmış olması mali yapının gelişmesine katkı sağlamaktadır. Mali yapının işlerlik kazanması ise kayıt dışı ekonomi oranının azalmasını sağlayarak birbirini besleyen bir süreç oluşturmaktadır.

Türkiye gelişmiş mali disipline sahip ülkeler arasında yer almakla birlikte son yıllarda teknoloji kullanımı, elektronik bilgi-belge yönetimi hususunda dünya standartlarının üzerinde sayılabilecek şekilde ilerleme kaydetmiştir. Bu durum, ülkemize kayıt dışı ekonomiyle mücadele etme kabiliyeti kazandırarak gelir dağılımında adaletin sağlanması ve kamu kaynaklarının dengeli dağılımı konusunda önemli avantajlar sağlamıştır. Bu kapsamda uygulanan pek çok farklı politikayla beraber kayıtlı ekonomiye koordineli geçiş sağlayan eylem planları mücadelenin etkinliğini artırmaktadır.

Türkiye’de kayıt dışı ekonomiyle mücadele alanında; 2008-2010, 2011-2013, 2015-2017 ve 2019-2021 dönemlerine ilişkin 4 farklı eylem planı hazırlanarak uygulanmıştır. Söz konusu eylem planlarında kayıt dışı ekonomik faaliyetlerin yoğun olduğu alanların tespiti ve kontrolü amaçlanmıştır.

2022 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı kapsamında, 2023-2025 Dönemi Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Eylem Planının hazırlık, koordinasyon ve uygulama süreçlerinin izlenmesi görevi, Risk Analizi Genel Müdürlüğüne tevdi edilmiştir. Tevdi edilen bu görev çerçevesinde Risk Analizi Genel Müdürlüğüne hazırlanan Eylem Planında, 5 temel bileşen altında 44 eyleme yer verilmiştir. Bileşenlerin hazırlanmasında “Ölçüm - Farkındalık - İş Birliği - Düzenlemeler - Denetim” zinciri gözetilmiştir. Bahse konu bileşenler ile eylemlere ilişkin açıklamalara aşağıda yer verilmiştir.

- **Kayıt Dışı Ekonomi Boyutunun Ölçümü ve Analiz Çalışmaları (3 Eylem)**

Kayıt dışı ekonomi boyutunun ölçülmesi ve vergi açığının hesaplanması ile elde edilen sonuçların analiz edilmesine yönelik eylem maddelerine yer verilmektedir. Bununla birlikte, ilk defa uygulanacak “Mükellef Bilgi Anketi” uygulaması eylemine yer verilerek makro ve sektörel düzeyde kayıt dışı ekonomi boyutunun ülkemiz dinamiklerine uygun yöntemler ile ölçülmesi amaçlanmaktadır.

- **Toplumsal Farkındalık ve Gönüllü Uyum Seviyesinin Yükseltilmesi (6 Eylem)**

Kayıt dışı ekonomiyle mücadelede vergi ve sosyal güvenlik bilincinin oluşması ve gelişmesinin önemi göz önüne alınarak çocuklarda söz konusu bilincin oluşması ve gelişmesini amaçlayan eğitim ve uygulamalara yer verilmektedir. Bununla birlikte bileşende, gönüllü uyum ve mükellefleri bilinçlendirmeye yönelik harici eylemler yer almaktadır.

- **Kurumlar Arası İş Birliğinin ve Veri Paylaşımının Geliştirilmesi (4 Eylem)**

Kayıt dışı ekonomiyle etkin mücadelede kamu kurum ve kuruluşlarının iş birliğinin önemi kapsamında, kurumlar arası veri paylaşımı ve müşterek faaliyetleri içeren eylemlere yer verilerek ihtiyaç duyulan verilerin temini, muhafazası ve paylaşımı konularında usul ve esasların belirlenmesi amaçlanmaktadır.

- **Hukuki, İdari ve Teknik Önlemlerin Alınması (25 Eylem)**

Takip sistemlerinin kurulması ve idari iş ve işlemlerin elektronik ortamda yürütülmesi yönündeki eylemleri içeren bu bileşende, kamu kurum ve kuruluşlarının misyonlarında yer alan hizmetlerin kalitesinin ve verimliliğinin artırılması için gelişen teknoloji ve yenilikçi uygulamalardan faydalanmak, küresel gelişmelerle paralel olarak Türkiye’de kayıt dışı ekonomiyle mücadelenin etkinliğini artırmak amaçlanmaktadır.

- **Denetim Kapasitesinin Artırılması (6 Eylem)**

Kontrol ve denetim faaliyetlerinin etkinliğinin artırılması, elektronik ortamda gerçekleştirilen ticari faaliyetlerin kavranabilmesi, vergi kayıp ve kaçağına zamanında müdahale edilebilmesi amaçlarıyla anlık ve yıl boyu takibin yapılmasına olanak sağlayan denetim mekanizmalarının oluşturulması ve var olan mekanizmaların günümüz şartlarına göre güncellenmesi sağlanarak risk analizinin yapılması, değerlendirilmesi ve denetiminin yürütülmesi hedeflenmektedir.

4.KOORDİNATÖR VE İLGİLİ KURUM/KURULUŞLAR

Eylem Planı, Risk Analizi Genel Müdürlüğü sorumluluğunda aşağıda yer alan koordinatör ve ilgili kuruluşlarla birlikte yürütülecek, diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla da iş birliği yapılarak çalışmalara yön verilecektir.

	TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI	• Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
	ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI	• Sosyal Güvenlik Kurumu• Türkiye İş Kurumu
	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	• Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü
	ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI	• Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
	HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI	• Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu• Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü• Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü• Gelir İdaresi Başkanlığı• Kamu İhale Kurumu• Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı• Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü• Muhasebat Genel Müdürlüğü• Risk Analizi Genel Müdürlüğü• Sermaye Piyasası Kurulu• Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası• Türkiye İstatistik Kurumu• Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı
	İÇİŞLERİ BAKANLIĞI	• Emniyet Genel Müdürlüğü
	KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI	• Radyo ve Televizyon Üst Kurulu• Telif Hakları Genel Müdürlüğü

4.KOORDİNATÖR VE İLGİLİ KURUM/KURULUŞLAR

	MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI	• Temel Eğitim Genel Müdürlüğü• Ortaöğretim Genel Müdürlüğü
	SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI	• Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI	• Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı
	TİCARET BAKANLIĞI	• Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü• Gümrükler Genel Müdürlüğü• Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü• İç Ticaret Genel Müdürlüğü• Ticaret Araştırmaları ve Risk Değerlendirme Genel Müdürlüğü
	ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI	• Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
	BKM	• Bankalararası Kart Merkezi
	KREDİ KAYIT BÜROSU	• Kredi Kayıt Bürosu
	TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ	• Türkiye Bankalar Birliği
	TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ	• Türkiye Belediyeler Birliği

4.KOORDİNATÖR VE İLGİLİ KURUM/KURULUŞLAR

	TESK	• Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu
	TKBB	• Türkiye Katılım Bankaları Birliği
	TOBB	• Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
	TÖDEB	• Türkiye Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşları Birliği
	TÜRMOB	• Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
	BASIN YAYIN KURULUŞLARI	• Basın Yayın Kuruluşları

5.2023-2025 KAYIT DIŞI EKONOMİYLE MÜCADELE EYLEM PLANI

RİSK ANALİZİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (RAGM)					
Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Eylem Planı (2023-2025)					
Bileşen 1: Kayıt Dışı Ekonomi Boyutunun Ölçümü ve Analiz Çalışmaları					
Sıra No	Eylem	Açıklama	İlgili Kurum/Kuruluşlar	Koordinatör Kurum/Kuruluş	Takvim
1	Makro ve sektörel düzeyde kayıt dışı ekonomi boyutu ölçüm çalışmaları yürütülecek ve analiz raporları hazırlanacaktır.	Uluslararası bilimsel yöntemler kullanılarak yürütölen ölçüm çalıŐmalarına devam edilerek çalışma sonuçları rapora bağlanacaktır. Bu doğrultuda ölçüm sistematığının oluşturulması ve geliştirilmesi sağlanacaktır.	GİB SGK TÜİK İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Hazine ve Maliye Bakanlığı (RAGM)	2023-2025
2	Kayıt dışı ekonomiden kaynaklanan makro ve sektörel düzeydeki vergi açığı hesaplama çalışmaları vergi türleri bazında yürütülecektir.	Uluslararası bilimsel ölçüm yöntemleri kullanılarak yürütölen vergi açığı hesaplama çalıŐmalarına devam edilerek çalışma sonuçları rapora bağlanacaktır. Bu doğrultuda hesaplama sistematığının oluşturulması ve geliştirilmesi sağlanacaktır.	GİB SGK TÜİK	Hazine ve Maliye Bakanlığı (RAGM)	2023-2025
3	Mükellef bilgi anketi uygulaması hayata geçirilecektir.	Mükellef bilgi anketleri ile sektörel düzeyde kayıt dışı ekonomi boyutunun ve vergi açığının hesaplanması, vergi bilincinin ölçülmesi, vergi idaresi hakkındaki mükellef algısının değerlendirilmesi, vergi kanunları ve diğer vergisel konular hakkında bilgi edinilmesi sağlanacaktır.	Hazine ve Maliye Bakanlığı (RAGM-VDK) GİB İlgili Kurum ve Kuruluşlar	TÜİK	31.12.2024
Bileşen 2: Toplumsal Farkındalık ve Gönüllü Uyum Seviyesinin Yükseltilmesi					
Sıra No	Eylem	Açıklama	İlgili Kurum/Kuruluşlar	Koordinatör Kurum/Kuruluş	Takvim
4	İlk ve ortaöğretim düzeyinde vergi ve sosyal güvenlik bilincinin oluşturulmasına yönelik eğitimler verilecektir.	Eğitim müfredatına uygun olarak ilk ve ortaöğretim öğrencilerinde vergi ve sosyal güvenlik bilincinin artırılması amacıyla ilgili derslerin müfredatı düzenlenerek eğitimin sürekliliği sağlanacaktır.	Hazine ve Maliye Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Milli Eğitim Bakanlığı	2023-2025
5	Çağın getirmiş olduğu teknolojik araçların etkin kullanımı sağlanarak çocuklarda vergi ve sosyal güvenlik bilincinin oluşması ve gelişmesi sağlanacaktır.	Çocuklarda vergi ve sosyal güvenlik bilincinin oluşması ve gelişmesine yönelik çizgi film, animasyon, dijital oyun ve sosyal medya içerikleri hazırlanacaktır.	BTK SGK TRT Basın Yayın Kuruluşları	GİB	2023-2025

5.2023-2025 KAYIT DIŞI EKONOMİYLE MÜCADELE EYLEM PLANI

Bileşen 2: Toplumsal Farkındalık ve Gönüllü Uyum Seviyesinin Yükseltilmesi					
Sıra No	Eylem	Açıklama	İlgili Kurum/Kuruluşlar	Koordinatör Kurum/Kuruluş	Takvim
6	Fiş ve fatura düzenlenmesinin yaygınlaşmasını sağlamak üzere çocuklara yönelik ödül uygulaması getirilecektir.	Kayıt dışı ekonomi ve vergi algısı konusunda farkındalığı oluşturmak amacıyla çocuklara, harcamalarına ait fiş ve fatura üzerinden ödül verilmesi sağlanacaktır.	Hazine ve Maliye Bakanlığı (BTGM) Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü TRT Basın Yayın Kuruluşları	GİB	2023-2025
7	Vatandaşları/mükellefleri vergisel hak ve yükümlülükler ile e-vergi uygulamaları konusunda zamanında ve etkin bir şekilde bilgilendirmek amacıyla yazılı, görsel ve dijital içerikler hazırlanarak tüm paydaşların iletişim kanallarında ve mecralarında yayımlanması sağlanacaktır.	Vatandaşları/mükellefleri vergi kanunlarında yer alan hak ve yükümlülükleri ile elektronik vergi uygulamaları konusunda bilgilendirmeye yönelik yazılı ve görsel içeriklerin (sosyal medya görseli, rehber, broőür, afiş, pop-up, slider, video, kamu spotu vb.) hazırlanması sağlanarak bu içeriklerin; GİB ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının internet sayfaları ve sosyal medya hesaplarında, RTÜK kanalıyla hazırlanan içeriklerin yerel ve ulusal kanallarda ve diğer mecralarda yayımlanması sağlanacaktır.	RTÜK TRT TÜRMOB TOBB İlgili Kurum ve Kuruluşlar Basın Yayın Kuruluşları	GİB	2023-2025
8	Mükelleflerin vergisel yükümlülüklerini zamanında yerine getirmesini sağlamak amacıyla davranışsal yaklaşım politikalarından faydalanılacaktır.	Vergi mükelleflerinin beyanname verme ve ödeme yükümlülüklerini süresinde yerine getirmelerini sağlamak amacıyla, davranışsal yaklaşım politikaları çerçevesinde rastgele kontrol deneyleri ile hızlı ve etkili sonuç verecek yaklaşımlar geliştirilecektir. Mükelleflerin davranış değişikliklerindeki olumlu veya olumsuz etkiler izlenerek vergiye gönüllü uyumlarının artırılması sağlanacaktır.	Hazine ve Maliye Bakanlığı (VDK)	GİB	2023-2025

5.2023-2025 KAYIT DIŞI EKONOMİYLE MÜCADELE EYLEM PLANI

Bileşen 2: Toplumsal Farkındalık ve Gönüllü Uyum Seviyesinin Yükseltilmesi					
Sıra No	Eylem	Açıklama	İlgili Kurum/Kuruluşlar	Koordinatör Kurum/Kuruluş	Takvim
9	Toplumun, sosyal güvenlik hak ve yükümlülükler ile sigortalılık bilinci ve e-SGK uygulamaları konusunda zamanında ve etkin bilgilendirilmesi amacıyla yazılı, görsel ve dijital içerikler hazırlanarak tüm paydaşların iletişim kanallarında ve mecralarında yayımlanması sağlanacaktır.	Toplumun sosyal güvenlik kanunlarında yer alan hak ve yükümlülükleri ile elektronik uygulamalar konusunda bilgilendirmeye yönelik yazılı ve görsel içeriklerin (sosyal medya görseli, rehber, broőür, afiş, pop-up, slider, video, kamu spotu vb.) hazırlanması sağlanarak bu içeriklerin; SGK ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının internet sayfaları ve sosyal medya hesaplarında, RTÜK kanalıyla hazırlanan içeriklerin yerel ve ulusal kanallarda ve diğer mecralarda yayımlanması sağlanacaktır.	SGK RTÜK TRT TÜRMOB TOBB İlgili Kurum ve Kuruluşlar Basın Yayın Kuruluşları	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	2023-2025
Bileşen 3: Kurumlar Arası İş Birliğinin ve Veri Paylaşımının Geliştirilmesi					
Sıra No	Eylem	Açıklama	İlgili Kurum/Kuruluşlar	Koordinatör Kurum/Kuruluş	Takvim
10	Korsanla mücadele kapsamında, il denetim komisyonları tarafından gerçekleştirilen denetim sonuçları ile ihlal sebebiyle hakkında tutanak tutulan kiői ve iőletmelere ait verilerin, ilgili kurumlarla paylaşılmasına yönelik gerekli altyapı çalışmaları yürütülecektir.	Kitap, sinema ve müzik eseri içeren materyallerin bandrol denetimini yürüten il denetim komisyonlarınca gerçekleştirilen denetimler ile ihlal sebebiyle hakkında tutanak tutulan kiői ve iőletmelere ait verilerin TEHAKSİS (Telif Hakları Otomasyon Sistemi)'e girilmesi sağlanacaktır. Kayıt dışı ekonomiyile mücadele kapsamında bu verilerin, risk analizi ve değerlendirme çalışmaları yürütmek üzere ilgili kurumlarla paylaőılması sağlanacaktır.	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü	Kültür ve Turizm Bakanlığı	2023-2025
11	Hal Kayıt Sistemi (HKS)'nin ticari, zirai ve mali veriler ile entegrasyonu sağlanacaktır.	Yaő sebze ve meyvenin üretim ve pazarlamasında kayıt dışılığın önlenmesi ve daha etkin risk analizi çalıőmalarının yürütülebilmesi amacıyla Hal Kayıt Sistemi (HKS)'nin Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) ve mali elektronik uygulamalar (e-fatura, e-arőiv fatura, e-müstahsil vb.) ile entegrasyonu sağlanacaktır.	Hazine ve Maliye Bakanlığı Tarım ve Orman Bakanlığı GİB	Ticaret Bakanlığı	31.12.2024

5.2023-2025 KAYIT DIŞI EKONOMİYLE MÜCADELE EYLEM PLANI

Bileşen 3: Kurumlar Arası İŞ Birliğinin ve Veri Paylaşımının Geliştirilmesi					
Sıra No	Eylem	Açıklama	İlgili Kurum/Kuruluşlar	Koordinatör Kurum/Kuruluş	Takvim
12	Kooperatiflere ait verilerin merkezi bir veri tabanında toplanması, geliştirilmesi ve sağlıklı bir yapıya kavuŐturulması sağlanacaktır.	Tüm kooperatif ve üst kuruluŐların, kooperatifçilik hizmetlerine elektronik ortamda eriŐilebilmesine ve merkezi bir veri tabanı oluşturulmasına imkân sağlayan Kooperatif Bilgi Sistemi (KOOPBİS)'nin kurulması ve bu kapsamda elde edilecek verilerin yetkili birimler ile paylaŐılması sağlanacaktır.	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Tarım ve Orman Bakanlığı	Ticaret Bakanlığı	31.12.2024
13	Belediye Gelirleri Kanunu kapsamında vergi kayıp ve kaçağının önlenmesi amacıyla iŐe baŐlama, iÇi bırakma ve adres değişikliği bildirimlerinin belediyeler ile paylaŐılması sağlanacaktır.	Kayıt dışı ekonomiyle mücadeleyle yönelik alınacak tedbirlerin etkin bir şekilde hayata geçirilebilmesi ve Belediye Gelirleri Kanunu kapsamında vergi kayıp ve kaçağının önlenmesi amacıyla iŐe baŐlama, iÇi bırakma ve adres değişikliği bildirimlerinin belediyeler ile paylaŐılması sağlanacaktır.	Türkiye Belediyeler Birliği	GİB	30.06.2023
Bileşen 4: Hukuki, İdari ve Teknik Önlemlerin Alınması					
Sıra No	Eylem	Açıklama	İlgili Kurum/Kuruluşlar	Koordinatör Kurum/Kuruluş	Takvim
14	Yeni çalışma modellerinin kayıt dışı istihdama yol açmasını engellemek amacıyla gerekli altyapı ve mevzuat çalışmaları yapılacaktır.	Esnek-uzaktan çalışma modelleri başta olmak üzere yeni çalışma modellerine yönelik mevzuat gözden geçirilerek gerekli yasal düzenlemelerin yapılması sağlanacaktır.	SGK İŞKUR	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	31.12.2024
15	İŐverenlerin, ücret ödemelerini bankalar vasıtasıyla geçerleŐtirmesi sağlanacaktır.	Bankalar vasıtasıyla geçerleŐtirilen ücret ödemelerinin kapsamının geniŐletilmesi amacıyla ilgili mevzuat gözden geçirilerek gerekli düzenlemeler yapılacaktır.	SGK	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	2023-2025
16	Yetkili müesseseler ve kıymetli maden aracı kuruluşları tarafından geçerleŐtirilen işlemlerin anlık takibine ve analiz edilmesine yönelik sistem altyapısı kurulacaktır.	Kayıt dışı ekonomiyle mücadele kapsamında, yetkili müesseseler ve kıymetli maden aracı kuruluşları tarafından geçerleŐtirilen işlemlerin, banka verileriyle karŐılaŐtırılarak analiz edilebilmesini sağlayacak bir sistem altyapısı oluşturulacaktır. Bu kapsamda gerekli mevzuat düzenlemeleri yapılarak bildirim yükümlölükleri getirilecektir.	Ticaret Bakanlığı BDDK SPK	Hazine ve Maliye Bakanlığı	31.12.2024

5.2023-2025 KAYIT DIŞI EKONOMİYLE MÜCADELE EYLEM PLANI

Bileşen 4: Hukuki, İdari ve Teknik Önlemlerin Alınması					
Sıra No	Eylem	Açıklama	İlgili Kurum/Kuruluşlar	Koordinatör Kurum/Kuruluş	Takvim
17	Kayıt dışı iÇi çalıŐtıranların kamu ihalelerinden yasaklanması ve yatırım-teşvik uygulamalarından yararlanmasının önlenmesine yönelik düzenlemeler yapılacaktır.	Kayıt dışı istihdamla mücadele politikaları çerçevesinde, kayıt dışı iÇi çalıŐtıranların kamu ihalelerinden yasaklanması ve yatırım-teşvik uygulamalarından yararlanmasının önlenmesi amacıyla mevzuat gözden geçirilerek gerekli yasal düzenlemelerin yapılması sağlanacaktır.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı KİK SGK	Hazine ve Maliye Bakanlığı	31.12.2023
18	Elektronik ortamda tutulması gereken defterler kapsamının genişletilmesine yönelik gerekli altyapı ve mevzuat çalışmaları yapılacaktır.	Envanter defteri başta olmak üzere tüm ticari defterlerin elektronik ortamda tutulmasına ilişkin gerekli altyapı ve mevzuat çalışmaları yürütülecektir.	Ticaret Bakanlığı GİB	Hazine ve Maliye Bakanlığı	31.12.2024
19	Dijital varlıkların ekonomik, teknolojik ve hukuki altyapısı oluşturulacaktır.	Yeni gelişen teknolojiler ile ortaya çıkan kripto ve e-pin gibi varlıklar takip edilerek bu varlıkların ekonomik, teknolojik ve hukuki altyapısı oluşturulacaktır.	Hazine ve Maliye Bakanlığı (MASAK-RAGM) GİB SPK TCMB İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Hazine ve Maliye Bakanlığı	2023-2025
20	Ürün Takip Sistemi (ÜTS) kurulacaktır.	Başta gıda ve tarım ürünleri ile inŐaat malzemeleri olmak üzere ticarete konu ürünlerin, nihai tüketimine kadar gerçekleşen tüm aşamalarının izlenebilmesi amacıyla benzersiz kod üretilerek ürün hareketlerinin izlenebileceği bir ürün takip sistemi kurulacaktır.	GİB Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü TÜİK İlgili Bakanlıklar	Hazine ve Maliye Bakanlığı (RAGM)	31.12.2023
21	Akaryakıt pompalarına bağlı ödeme kaydedici cihazlara plaka bilgilerinin otomatik tanımlanmasına imkân sağlayan TaŐıt Tanıma Sistemi kurulacaktır.	Akaryakıt istasyonlarında gerçekleştirilen işlemlerde vergi güvenliğini sağlamak ve denetim etkinliğini artırmak amacıyla istasyonlarda TaŐıt Tanıma Sistemi kurulacaktır.	Emniyet Genel Müdürlüğü Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü EPDK GİB Ticaret Bakanlığı (Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü)	Hazine ve Maliye Bakanlığı (RAGM)	31.12.2024

5.2023-2025 KAYIT DIŞI EKONOMİYLE MÜCADELE EYLEM PLANI

Bileşen 4: Hukuki, İdari ve Teknik Önlemlerin Alınması					
Sıra No	Eylem	Açıklama	İlgili Kurum/Kuruluşlar	Koordinatör Kurum/Kuruluş	Takvim
22	DERİN (Defter Risk İncelemesi) Projesi hayata geçirilecektir.	Elektronik defterler üzerinden risk analizi ve değerlendirme çalışmalarını yürütülebilmesine yönelik hukuki ve teknik altyapı oluşturulacaktır.	Hazine ve Maliye Bakanlığı (BTGM-VDK) GİB	Hazine ve Maliye Bakanlığı (RAGM)	2023-2025
23	Etil alkolün amacı dışında kullanımını önlemek amacıyla mevzuat gözden geçirilerek gerekli yasal düzenlemelerin yapılması sağlanacak ve takip sistemi kurulacaktır.	Etil alkolün amacı dışında kullanımını önlemek amacıyla saha, denetim ve analiz çalışmalarında tespit edilen hususlar kapsamında mevzuat gözden geçirilerek gerekli yasal düzenlemelerin yapılması sağlanacaktır. Bununla birlikte etil alkole yönelik takip sisteminin kurulması amacıyla gerekli altyapı ve mevzuat çalışmaları yapılacaktır.	Hazine ve Maliye Bakanlığı Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü Emniyet Genel Müdürlüğü (KOM)	Tarım ve Orman Bakanlığı	31.12.2024
24	Sözleşme dışı üretilen yaprak tütünlerin alan ve miktar yönünden tespitine yönelik gerekli altyapı ve mevzuat çalışmaları yürütülecektir.	Sözleşme dışı yaprak tütün üreten çiftçilerin kayıt dışı tedarik zincirinde yer almasını önlemek amacıyla sözleşme dışı üretilen yaprak tütünlerin alan ve miktar yönünden tespitine yönelik gerekli altyapı ve mevzuat çalışmaları yürütülerek bu kapsamdaki tütünlerin bildirimine yönelik tedbirler artırılacaktır.	Hazine ve Maliye Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü GİB	Tarım ve Orman Bakanlığı	2023-2025
25	Dahilde işleme rejimi kapsamında gümrük idarelerince verilen dahilde işleme izinlerine ilişkin tüm işlemlerin elektronik ortamda takibinin sağlanmasına yönelik mevcut sistemin revize edilmesi sağlanacaktır.	Dahilde işleme rejimi kapsamında mükellef ve idare tarafından tesis edilen tüm işlemlerin elektronik ortama alınarak takip edilebilmesi amacıyla gümrük idarelerince verilen dahilde işleme izinlerinin yürütüldüğü mevcut elektronik sistemin revize edilmesi sağlanacaktır.	Ticaret Bakanlığı	Ticaret Bakanlığı	30.06.2023
26	Ticari kredilerde, fatura ve tevsik edici belgelere dayalı kredi kullanım uygulaması yaygınlaştırılacaktır.	Başta hazine garantili krediler olmak üzere kurumsal kredi temininde fatura ve tevsik edici belgelere dayalı kredi kullanım alanı genişletilerek gerekli mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.	Hazine ve Maliye Bakanlığı GİB Türkiye Bankalar Birliği TKBB	BDDK	2023-2025

5.2023-2025 KAYIT DIŞI EKONOMİYLE MÜCADELE EYLEM PLANI

Bileşen 4: Hukuki, İdari ve Teknik Önlemlerin Alınması					
Sıra No	Eylem	Açıklama	İlgili Kurum/Kuruluşlar	Koordinatör Kurum/Kuruluş	Takvim
27	Merkezi Fatura Kayıt Sistemi'nin kullanımı yaygınlaştırılacaktır.	Katılım bankaları tarafından kullanılan Merkezi Fatura Kayıt Sistemi'nin mevduat bankalarınca da kullanımı sağlanacaktır. Bu suretle kredilerin, sisteme girilecek fatura ve benzeri tevsik edici belgeler ile finansmanın mahiyetine uygun şekilde kullanımı sağlanacaktır.	Hazine ve Maliye Bakanlığı GİB Türkiye Bankalar Birliği TKBB	BDDK	2023-2025
28	Nakit kullanımının azaltılmasına yönelik kartlı veya dijital ödeme yöntemlerinin teşvik edilmesi sağlanacaktır.	Nakit yerine banka ve/veya kredi kartı, dijital ödeme araçları ve diğer ödeme seçeneklerinin kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik teşvik edici uygulamalar hayata geçirilecektir.	GİB BKM Türkiye Bankalar Birliği	BDDK	2023-2025
29	Hizmet sektöründe faaliyette bulunan işletmelerin nakit kullanım yoğunluğu azaltılacaktır.	Hizmet sektöründe nakit kullanımının yoğun olduğu faaliyetler tespit edilerek bu faaliyetlerde önleyici ve özendirici tedbirlerle nakit kullanımını azaltacak düzenlemeler hayata geçirilecektir.	Hazine ve Maliye Bakanlığı (VDK) BDDK	GİB	31.12.2024
30	Vergi dairelerinde elektronik teminat mektubu uygulamasına geçilecektir.	Bürokratik süreçlerin kısaltılması, mükelleflerin zaman ve emek maliyetini azaltarak vergiye uyumun artırılması ve sahte teminat mektubu kullanımının engellenmesi amacıyla mükellefler tarafından vergi dairelerine verilen teminat mektuplarının elektronik ortamda alınması, teyit edilmesi, iade edilmesi ve gerektiğinde çözümlenmesine yönelik hukuki ve teknik altyapı oluşturulacaktır.	Hazine ve Maliye Bakanlığı (Muhasebat Genel Müdürlüğü) Türkiye Bankalar Birliği Kredi Kayıt Bürosu	GİB	31.12.2023

5.2023-2025 KAYIT DIŞI EKONOMİYLE MÜCADELE EYLEM PLANI

Bileşen 4: Hukuki, İdari ve Teknik Önlemlerin Alınması					
Sıra No	Eylem	Açıklama	İlgili Kurum/Kuruluşlar	Koordinatör Kurum/Kuruluş	Takvim
31	Tütün ve tütün mamulleri ile alkollü içeceklerle yönelik kaçakçılıkla mücadele kapsamında mevzuat gözden geçirilerek gerekli yasal düzenlemelerin yapılması sağlanacak ve ürün izleme sisteminin sağlıklı bir şekilde işlemleri temin edilecektir.	Saha, denetim ve analiz çalışmalarında tespit edilen hususlar kapsamında mevzuat gözden geçirilerek gerekli yasal düzenlemelerin yapılması sağlanacaktır. Bu kapsamda, piyasaya bandrolsüz arz edilen makaronlar sebebiyle kayba uğratılan vergilerin ödenmesine yönelik müteselsil sorumluluk getirilecektir. Bununla birlikte, vergi güvenliğinin sağlanması amacıyla kullanım zorunluluğu getirilen özel etiket ve işaretlerle ürünlerin etiketlenmesi, işaretlenmesi, etiketlenen veya işaretlenen ürün bilgilerinin veri merkezlerine aktarılmasını sağlayan sisteme, fiziksel veya biliŐim yoluyla müdahale edilmesi adli suç kapsamına alınacaktır.	Hazine ve Maliye Bakanlığı (RAGM-VDK) Emniyet Genel Müdürlüğü (KOM) Tarım ve Orman Bakanlığı (TADB)	GİB	31.12.2024
32	Akaryakıt kaçakçılığı ile mücadele kapsamında ÖTV Kanununa ekli (I) sayılı listede yer alan mallar bakımından mahsuben iade uygulaması gözden geçirilerek gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.	ÖTV Kanununa ekli (I) sayılı listede yer alan malların imalatında kullanımından kaynaklı mahsuben iade taleplerinin, vergi incelemesi neticelerine göre karşılanmasına yönelik düzenlemeler yapılacaktır. Bu düzenlemeler ile imalatları şüpheli görülen mükelleflerin mahsup talepleri vergi incelemesi neticelerine göre yerine getirilecektir.	Hazine ve Maliye Bakanlığı (VDK)	GİB	31.12.2023
33	İhbar ve Őikayet mekanizmasının etkinliğinin artırılması sağlanacaktır.	Vergi kayıp ve kaçığına yönelik ihbar ve Őikayet mekanizmasının daha etkin ve verimli hale getirilmesi amacıyla sistemsel ve yasal düzenlemeler gözden geçirilerek gerekli çalışmalar yapılacaktır.	Hazine ve Maliye Bakanlığı (VDK)	GİB	31.12.2023
34	Yeni faaliyet alanlarına yönelik kod tanımlaması yapılması ve mükelleflerin esas faaliyetlerinin sicil kayıtları ile uyumlu olması sağlanacaktır.	Sanal ofis, hazır ofis ve paylaşımlı ofis kiralama faaliyeti gibi yeni faaliyet alanlarına yönelik kod tanımlaması yapılacaktır. Bununla birlikte mükelleflerin esas faaliyet alanlarının tespit edilebilmesi amacıyla faaliyet kodları güncellenecektir.	Hazine ve Maliye Bakanlığı (VDK) Ticaret Bakanlığı TOBB TÜİK TESK	GİB	2023-2025

5.2023-2025 KAYIT DIŞI EKONOMİYLE MÜCADELE EYLEM PLANI

Bileşen 4: Hukuki, İdari ve Teknik Önlemlerin Alınması					
Sıra No	Eylem	Açıklama	İlgili Kurum/Kuruluşlar	Koordinatör Kurum/Kuruluş	Takvim
35	Motorlu araç ticaretinden kaynaklanan vergi kaybının önlenmesi ve vergi güvenliğinin tesisi amacıyla teminat uygulaması hayata geçirilecektir.	Motorlu araç ticaretinde vergi güvenliğinin sağlanabilmesi amacıyla usul ve esasları düzenlenecek ilgili mevzuat kapsamında, vergi kaybına sebebiyet verme potansiyeli olduğu değerlendirilen mükelleflerden teminat istemeye yönelik düzenlemeler hayata geçirilecektir.	Hazine ve Maliye Bakanlığı (VDK) Ticaret Bakanlığı	GİB	31.12.2024
36	Kira sözleşmelerinin e-Devlet Kapısı üzerinden düzenlenmesi sağlanacaktır.	Karar alma süreçlerini desteklemek ve risk analizi çalışmaları yürütmek üzere kira sözleşmelerinin elektronik ortamda düzenlenmesi sağlanacaktır.	Hazine ve Maliye Bakanlığı (RAGM) GİB İlgili Bakanlıklar	Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü	31.12.2024
37	Türkiye Gayrimenkul Bilgi ve Değerleme Sistemi kurulacaktır.	Taşınmaz değer haritalarının oluşturulması amacıyla Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemine entegre Gayrimenkul Bilgi Merkezi ile taşınmazların toplu değerlendirme modeli ile değerinin belirlendiği Taşınmaz Değerleme Sistemi kurulacaktır.	İçişleri Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Tarım ve Orman Bakanlığı GİB BDDK SPK Belediyeler İlgili Kurum ve Kuruluşlar	Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü	2023-2025

5.2023-2025 KAYIT DIŞI EKONOMİYLE MÜCADELE EYLEM PLANI

Bileşen 4: Hukuki, İdari ve Teknik Önlemlerin Alınması					
Sıra No	Eylem	Açıklama	İlgili Kurum/Kuruluşlar	Koordinatör Kurum/Kuruluş	Takvim
38	Anlık Ödeme Sistemi FAST'ın kullanımı yaygınlaştırılacaktır.	FAST TR Karekod işyeri ödemelerinin yaygınlaştırılması çerçevesinde sektördeki paydaşların farkındalık düzeyinin artırılması amacıyla tanıtımlar yapılacaktır. 2 nci el araç alım satımı, tapu takas veya kitle fonlaması gibi yüksek tutarlı işlemler için özel olarak belirlenecek limitlerdeki transferlerin, FAST sistemi aracılığıyla gerçekleştirilebilmesini sağlamak üzere Güvenli Ödeme İşlemi Katman Servisi geliştirilerek devreye alınacaktır. FAST sistemi kullanılarak yapılacak ödemeler öncesinde alacaklının borçludan ödeme talep etmesi, borçlunun ise söz konusu talebe yanıt vermesi esasına dayanan Ödeme İste Katman Servisi geliştirilerek devreye alınacaktır. Ödeme ve e-para kuruluşlarının FAST'a katılımı sağlanarak yenilikçiliğın ve rekabetçiliğın artması ile FAST'ın yaygınlaşması sağlanacaktır.	BKM Türkiye Bankalar Birliğı TKBB TÖDEB TOBB	TCMB	2023-2025
Bileşen 5: Denetim Kapasitesinin Artırılması					
Sıra No	Eylem	Açıklama	İlgili Kurum/Kuruluşlar	Koordinatör Kurum/Kuruluş	Takvim
39	Veri Paylaşımı ve Denetim Koordinasyon Kurulu kurulacaktır.	Veri Paylaşımı ve Denetim Koordinasyon Kurulu; - Bakanlıkların görevleri kapsamında ihtiyaç duydukları verilerin temini, muhafazası ve paylaşımı konularında usul ve esasları belirleyerek kurumlar arası koordinasyonu sağlayacaktır. - Yıllık müşterek ve münferit denetim programları oluşturacaktır. - Risk analizi ve değerlendirme sonuçları ile münferit denetim sonuçlarının paylaşılmasına yönelik usul ve esasları belirleyecektir.	İlgili Bakanlıklar Bağlı, İlgili ve İliŐkili Kuruluşlar	Hazine ve Maliye Bakanlığı	31.12.2023

5.2023-2025 KAYIT DIŞI EKONOMİYLE MÜCADELE EYLEM PLANI

Bileşen 5: Denetim Kapasitesinin Artırılması					
Sıra No	Eylem	Açıklama	İlgili Kurum/Kuruluşlar	Koordinatör Kurum/Kuruluş	Takvim
40	Kayıt dışı faaliyet gösteren özel istihdam bürolarına yönelik denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi sağlanacaktır.	Kayıt dışı faaliyetlerin yaygın olduğu iş ve iŐçi bulma faaliyetlerine aracılık eden gerçek veya tüzel kişilerin denetimine ilişkin mekanizmalar güçlendirilecek ve cezai yaptırım uygulamalarına devam edilecektir.	Hazine ve Maliye Bakanlığı İŞKUR SGK	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	2023-2025
41	İŐe yeni baŐlayan mükelleflere, mükellefiyet durumlarına ilişkin bilgilendirme yapılarak faaliyetleri bir yıl boyunca yakından takip edilecektir.	İŐe yeni baŐlayan mükelleflere, mükellefiyet durumlarına ilişkin bilgilendirme yapılarak mükelleflerin faaliyetleri, satıŐ hasılatlarının ticari teamüllere uygunluğu, bildirim ve beyannamelerin doğruluğu bakımından bir yıl boyunca yakından takip edilecektir.	GİB	GİB	2023-2025
42	Vergi daireleri tarafından yürütölen kontrol ve denetim faaliyetlerinin etkinliğinin artırılması amacıyla ön kontrol ve analiz sistemi geliştirilecektir.	Mükelleflerin vermiŐ olduğu beyanname, bildirim ve formlar üzerinde vergi daireleri tarafından yapılan kontrol ve denetimlerin etkinliğinin artırılması amacıyla risk temelli analizleri içeren ve tespit edilen hususları vergi dairelerine elektronik ortamda ileten analiz uygulaması hayata geçirilecektir.	Hazine ve Maliye Bakanlığı (VDK)	GİB	31.12.2024
43	Elektronik ortamda gerçekteŐirilen iktisadi ve ticari faaliyetlere yönelik düzenleyici ve denetleyici uygulamaların geliştirilmesi sağlanacaktır.	Elektronik ortamda gerçekteŐirilen iktisadi ve ticari faaliyetlerde kayıt dıŐılıkla mücadele kapsamında mevzuat gözden geçirilerek gerekli düzenlemeler yapılacaktır. Ayrıca bu alanda faaliyette bulunan aracı hizmet sağlayıcıları gibi paydaŐlara vergisel ödevlerin yerine getirilmesine yönelik sorumluluk ve bildirim yükümlökleri getirilecektir.	Hazine ve Maliye Bakanlığı (RAGM-VDK) Ticaret Bakanlığı İlgili Bakanlıklar İlgili Kurum ve Kuruluşlar	GİB	31.12.2024
44	Sanal ofis, hazır ofis ve paylaşımlı ofis kiralama faaliyetlerine yönelik düzenleyici ve denetleyici uygulamaların geliştirilmesi sağlanacaktır.	Sanal ofis, hazır ofis ve paylaşımlı ofis kiralama faaliyetlerinde kayıt dıŐılıkla mücadele kapsamında mevzuat gözden geçirilerek gerekli düzenlemeler yapılacaktır. Ayrıca bu alanda faaliyette bulunan mükelleflere vergisel ödevlerin yerine getirilmesine yönelik sorumluluk ve bildirim yükümlökleri getirilecektir.	Ticaret Bakanlığı	GİB	31.12.2023

